

КУЛЬТУРА СПІЛКУВАННЯ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРИ

Владислава Джузь

Харківська державна академія фізичної культури
Харків, Україна

Анотація. У роботі порушено актуальні питання щодо аналізу особливостей спілкування в інформаційному просторі. Проаналізовано найпоширеніші сайти щодо порушень норм літературної мови та мовленнєвого етикету.

Ключові слова. Культура спілкування, мовленнєвий етикет, сленг.

Вступ. Проблема культури спілкування в інформаційному просторі нині заслуговує на особливу увагу серед науковців і є актуальною на сучасному етапі розвитку науки. Нинішні виклики суспільства все більше спонукають до віртуального спілкування. Загальновідомо, що культура спілкування є складовою частиною культури людини. Для неї характерною є нормативність, яка визначає, як мають спілкуватися люди в певному суспільстві, у конкретній ситуації.

Мова інтернет-спілкування стала предметом дослідження багатьох науковців, зокрема привертають увагу праці Тищенко О., Зайцевої С., Руденко В. та інших.

Метою роботи є аналіз інформаційних повідомлень та дотримання культури спілкування у віртуальному просторі й виокреслення основних її складових. Для реалізації мети поставлено такі **завдання**: проаналізувати тенденції спілкування у віртуальному просторі і з'ясувати причини порушень етикету під час віртуального спілкування.

Матеріал і методи дослідження. Робота базується на аналізі наукових публікацій, статей та інтернет-ресурсів, що стосуються теми дослідження. Для збору та обробки даних використовувалися методи системного аналізу, порівняльного аналізу та синтезу.

Результати дослідження та їх обговорення. Інтернет-спілкування – це особливий, не схожий на інші, вид комунікації, де можна знайомитися, продивлятися сторінки знайомих і незнайомих людей, висловлювати своє бачення з будь – якого питання, дискутувати на найрізноманітніші теми і до того ж залишатись інкогніто (приховати своє ім'я, вік, стать, соціальний статус, місце проживання, професію тощо).

Культура людського спілкування — це частка загальної моральної культури особистості. Відсутність культури спілкування — свідчення бездуховності людини.

Проаналізувавши найпоширеніші сайти facebook, instagram не можемо не погодитися з Зайцевою С., що найбільш поширеними серед молоді є такі порушення:

- Мережевий етикет: нехтування етикетними формулами, наявна грубість, лихослів'я;

- англіцизми мови інтернету (вплив найпоширенішої у світі мови - англійської);
- аббревіація;
- інтернет-сленг, нові мовні одиниці (притаманні лише віртуальному спілкуванню);
- використання смайликів, стікерів, GIF-зображень замість невербальних засобів спілкування;
- гіпертекстуальність, спонтанність мовлення;
- форма спілкування майже завжди - письмова, але наявний синтез з усною (розмовною формою), спілкування зазвичай діалочне [1].

Культура спілкування передбачає використання формул мовленнєвого етикету (вітання, прощання, вибачення, подяки тощо). Ситуація ж у віртуальному світі дещо інша, особливо в режимі онлайн. Натрапляємо на цікаві форми, зокрема: «Гарного часу доби!», «Доброго часу доби, любі користувачі!», «Вітаю на своїй сторінці!», «Доброго раночку!». Формули ж прощання часто взагалі відсутні, це, як вважаємо, пов'язано з тим, що сприймання часу в соцмережі, на форумі або у приватному месенджері дещо відрізняється від реального, тому людина не прощається, оскільки може отримати ще повідомлення найближчим часом, хоча тема розмови вже обговорена. Лихослів'я і грубість найчастіше спрямовані на тих користувачів, з якими немає зв'язку в реальному світі, а отже, пояснюється анонімністю і перебуванням у своєрідній «безпеці», зоні комфорту, де можна говорити все, що спаде на думку.

Оксана Тищенко дотримується поглядів, що мові в режимі онлайн «властиві невимушеність, спонтанність, ситуативність - ознаки усної мови» [4]. Така мова має особливу форму реалізації: уявне усне мовлення, що миттєво фіксується в друкованій формі. Вікторія Руденко доходить висновку, що «мовленнєвий стиль віртуальної комунікації перебуває в тісному взаємозв'язку з традиційним розмовним стилем, потребує окремих ґрунтовних наукових досліджень, оскільки є специфічним стилем розмовного мовлення переважної більшості молоді» [2].

Наведемо декілька прикладів емоційного мовлення в інтернеті: «Хі-Хі - Ха-Ха - Хи-Хи, Гі-Гі - Га-Га - Ги-Ги»; «Пішов...», «Якщо «нічого нема» та ще й «не жалко», то про що мова?» (Приклади наведені з коментарів у соцмережах. Орфографія авторів збережена). Як бачимо, тут порушено не тільки мовленнєвий етикет, але й норми літературної мови.

У мережевому спілкуванні зафіксовано також й інтернет-сленг. Дослідниця С. В. Зайцева зазначає: «Користувачами інтернет-сленгу є здебільшого молодь, яка часто на позначення нового предмету та поняття не знаходить відповідної лексеми в літературній мові та її діалектах, чи останні інколи не надають можливості висловити думку стисло й емоційно, або існує потреба у спеціалізованій лексиці» [1]. Це, зокрема, такі одиниці: *Сорянич* (від англ. sorry) – вибач; *ася, аська* - програма для обміну повідомленнями ICQ; *юзер* (від англ. user) – користувач; *стрім* (від англ. stream - потік) - трансляція відео наживо через інтернет тощо.

Висновки. З огляду на всі особливості мови спілкування в інтернеті, які розглянуто в роботі, можна зробити висновок, що таке спілкування набуває рис окремого стилю, головною особливістю якого є усно-розмовна манера спілкування, де ми бачимо розмовний стиль, зафіксований у друкованому вигляді. Характерними особливостями такого стилю можна назвати: бажання додавати немовні засоби спілкування (смайлики, стікери); створення аббревіатур для економії часу; надзвичайно велика швидкість спілкування і, як результат, нехтування літературними нормами, правилами правопису, велика кількість помилок, зокрема технічних, перебування мовця в зоні комфорту та нехтування правилами етикетними формулами, можливість висловлюватися на будь-які теми, вплив на лексику інтернет-сленгу англійської мови.

Перспективи подальших досліджень у цьому напрямку. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на розробку нових методик щодо рекомендацій спілкування у віртуальному просторі.

Список використаної літератури:

1. Зайцева С. Інтернет-сленг в україномовному медіа- просторі. Збірник наукових праць; за редакцією д-ра філол. наук, академіка АН ВО України, проф. Ю.О. Шепеля. URL: <http://lingvodnu.com.ua/archiv-nomeriv/lingvistika-lingvokulturologiya-2011/internet-sleng-v-ukra%D1%97nomovnomu-media-prostori/>
2. Руденко В. Особливості віртуальної комунікації (мовний аспект). *Мовознавчий збірник*. Збірник наукових праць. № 14. С. 298-302.
3. Ручко Л. М., Федько С. М. Мова інтернет – спілкування: довідник. Ромни 2015. 72 с.
4. Тищенко О. Мова інтернет-спілкування: стиль, норма, освіта. *Дивослово*. 2011. С. 35-39.

СПОРТ ЯК ТРАНСЛЯТОР ЦІННОСТЕЙ ТА ОБРАЗУ ЖИТТЯ

Вероніка Дорошенкова, Олександр Желтобородов

*Харківська державна академія фізичної культури
Харків, Україна*

Анотація. Розглядаються механізми функціонування та відтворення спорту у просторі соціальних комунікацій, та визначені причини трансформації гуманістичного потенціалу спортивної діяльності у суспільстві.

Ключові слова: індустрія спорту, транслятор цінностей, оптимізація комунікації, організація вільного часу, моделі поведінки, аудиторії глядачів.

Вступ. Спорт є невід'ємним елементом життя суспільства, будучи одним із найпомітніших і найзначніших соціальних явищ у сучасному соціокультурному просторі. Дедалі більше людей активно долучаються до фізичної культури, беруть участь у спортивних змаганнях, маючи певну мету і переслідуючи різні цілі. Спорт перестав бути виключно оздоровчою чи змагальною практикою. Сучасні спортивні змагання складають вагомую частку світової економіки, яка